

Čís. 3973.

Ustanovení Šu 647 obč. zák. nelze použiti, jde-li o otázku, kdo bude fideikomisárním nástupcem odkazovníka.

(Rozh. ze dne 12. června 1924, R I 478/24.)

Poslední vůlí ustanovil zůstavitel Béla D. v odstavci I. universálními dědici svého jmění tři děti: Vojtěcha, Rudolfa a Marii; v odstavci II. odkázal synu Rudolfovi a dceři Marii veškeré cenné papíry, každému polovici, a v odstavci XVI. ustanovil, že synové Vojtěch a Rudolf nejsou oprávněni se jměním, které na základě této závěti obdrží, volně nakládati, nýbrž jsou povinni, je po své smrti svým zákonným dědicům zanechat. Dle dílčí listiny činilo čisté jmění, Rudolfu D-ovi připadlé, 419.747 K, z toho zákonný díl povinný 257.315 K, a jmění závazkem substitučním stížené 162.432 K, k jehož zajištění složeny byly do soudního uschování pro »substituční podstatu Rudolfa D-a« cenné papíry v nominální ceně 169.400 K. Návrh Rudolfa D-a, by substituční svazek ohledně substituční jistiny 169.400 K nom. byl zrušen a by jistina byla rozdělena na dva stejné díly, soud první stolice zamítl, rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatel má za to, že jeho fideikomisárním substitutem může býti po jeho smrti toliko jeho bratr Vojtěch a nikdo jiný, a to proto, poněvadž, jak stěžovatel se domnívá, mohou vzhledem k ustanovení §§ů 647 a 684 obč. zák. fideikomisárním substituty býti jen osoby, které v době smrti zůstavitele, nařídivšího fideikomisární substituci, byly již na živě nebo podle zásady Šu 22 obč. zák. byly v době této již v mateřském životě počaty, a, poněvadž takovou osobou byl jako stěžovatelův příští možný dědic jen jeho bratr Vojtěch. Stěžovatel se tedy domnívá, že jen on a tento jeho bratr mají právo k substituční podstatě, z čehož podle jeho mínění plyne, že zrušením substitučního svazku nebudou dotčena práva jiných osob a že tudíž oni dva mohou souhlasnou vůlí domáhati se zrušení tohoto svazku. Stěžovatel spatřuje proto zřejmou nezákonnost v mínění soudů nižších, že jmění, stížené fideikomisární substitucí, o kterou jde, má býti zachováno zákonným dědicům jich obou bez rozdílu, zda tito dědicové již žili, neb aspoň počati byli v době smrti zůstavitele, či teprve později se narodili, se narodí, nebo počati budou. Stěžovateli nelze přisvědčiti. Ustanovení zákonné, že odkazu může nabýti jen osoba, která dožila se zůstavitelovy smrti, a tedy žila neb aspoň byla počata, když zůstavitel zemřel, nemůže zde přijíti v úvahu, poněvadž nejde o otázku, kdo jest přímým odkazovníkem zemřelého Bély D-a, nýbrž o otázku, kdo bude fideikomisárním nástupcem stěžovatele a jeho bratra, v této příčině pak rozhoduje jasné znění poslední vůle zemřelého Bély D-a, podle které substituční podstata připadne po jejich smrti jejich zákonným dědicům, vyjma Lauru D-ovou, tedy jen s tímto

jediným omezením a s jedinou změnou, obsaženou v druhé větě XVI. odstavce poslední vůle, týkající se pouze Vojtěcha D-a. Nižší soudy tudíž posoudily věc správně po stránce právní projevivše mínění, že teprve po smrti stěžovatelově bude možno posouditi, kdo jsou jeho zákonnými dědici a tedy jeho substituty, a že jimi budou osoby, které v době smrti stěžovatelovy budou jeho zákonnými dědici bez ohledu na to, zda již v době smrti Bély D-a žili, byli počati, či teprve později.

Čís. 3974.

Ujednání, jímž manželka pověřuje manžela správou svého jmění, nevyžaduje formy notářského spisu. Manžel má proti manželce nárok na zákonné úroky z hotovostí vynaložených v její prospěch za správy jejího majetku. Za trvání manželství nenastává promlčení nároku na náhradu těchto úroků. Zmocněnému manželi náleží, by zařídil placení úroků podle zásady Šu 1416 obč. zák.

(Rozh. ze dne 12. června 1924, Rv I 388/24.)

Manžel domáhal se na manželce za rozvodového sporu náhrady nákladu, jež byl vynaložil, spravuje manželčin podnik. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Mylným jest názor dovolatelky, že ujednání, kterým manželka pověřuje manžela správou jmění, vyžaduje formy notářského spisu. Podle Šu 1238 obč. zák. jest, pokud manželka neodporuje, míti za to, že pověřila manžela správou svého volného jmění. Právo manželovo, volné jmění manželky spravovati, se tudíž vůbec nezakládá na smlouvě, nevyžaduje proto, by bylo založeno dokonce smlouvou ve formě notářského spisu, a není tohoto proto třeba ani tehdy, projevuje-li manželka jen se zákonnou úpravou správy jejího jmění ještě výslovný souhlas. Otázkou, zda jest notářského spisu třeba, když manželka manželi poskytuje smlouvou též užívání svého jmění, není třeba se obírat, neboť o ten případ tu nejde. Stejně správně posoudil odvolací soud věc co do nároku na úroky. Podle Šu 1239 obč. zák. jest na manžela, pokud jde o správu jmění, pohlížeti až na jisté výjimky stanovené v jeho prospěch, právě tak, jako na jiného zmocněnce. Má proto také jako každý jiný zmocněnec, jak vyplývá ze zásady Šu 1014 obč. zák. o právech zmocněnce, nárok na zákonné, ode dne vynaložení i bez upomínky jdoucí úroky, z hotovostí ve prospěch zmocnitele vynaložených, což blíže jest doličeno jak v obecně známých dílech Krainz-Ehrenzweig, System des Privatrechtes z r. 1920, v §§ech 300 a 383, Mayrs Lehrbuch des bürgerlichen Rechtes, sv. III. str. 14, tak zejména obšírně v díle Schey, Obligationenrecht, str. 585 a 651. Zaručuje-li zákon v Šu 1239 obč. zák. takto manželi, vedoucímu správu manželčina jmění, právní postavení zmocněnce se zvláštními výsadami, není důvodu a také není žádných